

Praha 23. 6. 2009

23

Činnost oboru dětského a dorostového v ambulantní péči v roce 2008

Activity in branch of out-patient care for children and adolescents in 2008

Souhrn

V krajích ČR připadalo v roce 2008 průměrně 11,13 dětských a dorostových lékařů na 10 000 obyvatel do 19 let. Podíl dětí kojených 6 měsíců a déle se snížil na 36,8 %. Nezměněn zůstal trend rostoucího podílu alergiků v dětské a dorostové populaci (14,13 %).

Summary

In the regions of the CR there were in 2008 on the average 11.13 physicians for children and adolescents per 10 000 inhabitants up to 19 years. The proportion of children breastfed for 6 month or more declined, to 36.8 %. The trend of increasing proportion of allergy patients in children and adolescent population remained unchanged (14.13 %).

Zdrojem dat pro tuto aktuální informaci byl roční statistický výkaz A (MZ) 1-01, který je součástí programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví a který vyplňují všechny ambulantní ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a ambulantní odborné dětské a dorostové ordinace ve všech zdravotnických zařízeních, bez ohledu na zřizovatele.

V ambulantních ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost mírně poklesl, oproti roku 2007, počet lékařů (z 2 075 na 2 048). Jedná se o přepočtené počty (úvazky) včetně smluvních pracovníků. Nově se od roku 2008 sleduje také průměrný roční přepočtený počet pracovníků (úvazků), v tomto roce to bylo 2 053 lékařů.

Ve všech krajích připadalo průměrně 10 až 12 praktických lékařů na 10 000 dětí a dorostu do 19 let. Jedinou výjimkou byla Praha s 15 lékaři na 10 000 obyvatel do 19 let, a s tím souvisejícím nejnižším počtem registrovaných pacientů (835) a počtem ošetření za rok na 1 úvazek lékaře (5 419). Republikový průměr počtu ošetření na 1 lékaře byl 5 934 a průměr počtu registrovaných pacientů 955 na 1 lékaře. Nejvíce ošetření na jednoho lékaře bylo v Jihočeském (6 523) a Ústeckém kraji (6407).

Absolutní počet ošetření-vyšetření se v roce 2008 snížil na 12 180 416 (oproti roku 2007 pokles o 1 462 039 ošetření). Také podíl léčebných ošetření se snížil (69,4 % z celkového počtu ošetření-vyšetření oproti 74,2 % v roce 2007). Počet i podíl ošetření preventivních se naopak oproti roku 2007 zvýšil (25,8 % oproti 22,4 % v roce 2007). V návštěvní službě provedli pediatři průměrně 1,3 % všech vyšetření, pouze ve Středočeském, Královéhradeckém a Libereckém kraji to byla necelá 2 % ze všech ošetření. Na 1 registrovaného pacienta připadalo v ČR 6,2 ošetření-vyšetření, nejvíce

v Jihočeském (6,7) a Jihomoravském kraji (6,6), naopak nejméně v krajích Středočeském, Královéhradeckém a Zlínském (5,9).

Výraznější pokles počtu ošetření, počtu ošetření na 1 registrovaného pacienta i počtu ošetření na 1 úvazek lékaře oproti předchozím letům byl způsoben zavedením regulačních poplatků.

Dalším na výkaze sledovaným ukazatelem je délka kojení zjišťovaná při roční prohlídce dítěte. Oproti roku 2007 se snížil podíl dětí kojených 6 měsíců a déle na 36,8 %. V Praze a Zlínském kraji byla půl roku a déle kojena téměř polovina (45 %) z dětí, které v roce 2008 přišly na roční prohlídku. Naopak pouze kolem 30 % dětí bylo 6 měsíců a déle kojeno v Jihomoravském (31 %) a Ústeckém kraji (32 %). Procento dětí, jejichž kojení bylo ukončeno už do konce šestinedělí, zůstalo na úrovni roku 2007 (17,1 %), v Praze je to jen každé desáté dítě a naopak v Ústeckém a Jihomoravském kraji bohužel téměř každé čtvrté. Nepatrně se zvýšil podíl dětí kojených 6 týdnů až 2 měsíce (18 % v roce 2008 oproti 17 % v roce 2007), u kojených 3 až 5 měsíců došlo k obratu v dlouhodobém vývoji a po několikaletém poklesu se podíl kojených 3 až 5 měsíců zvýšil, na 23,7 % (22,8 % v roce 2007).

I nadále pokračoval nárůst počtu dětí a dorostu s různými projevy alergií. Vyšší relativní výskyt alergií (v přepočtu na tisíc registrovaných pacientů dané věkové kategorie) je při tom ve věkové skupině 15 až 18 let oproti osobám ve věku do 15 let. Tato relace v roce 2008 činila 133,6 dětí a 162,4 dorostových pacientů s alergickými projevy. Tradičně výrazně horší je situace v Čechách než na Moravě. Relativně nejvíce alergiků je v Jihočeském kraji a v Praze, nejméně pak v kraji Zlínském. Zdánlivě nízký podíl alergiků je ve Středočeském kraji, to je ale dáno sledováním alergiků podle místa zdravotnického zařízení a ne dle místa bydliště.

U dětí do 15 let bylo v roce 2008 dispenzarizováno 501 tisíc onemocnění, což představuje 348 onemocnění na 1 000 registrovaných pacientů tohoto věku (330 v roce 2007). Nejčastějšími důvody dispenzarizace byly nemoci dýchací soustavy a dále poruchy vidění, slabozrakost a slepota. Třetím nejčastějším důvodem byly nemoci kůže a podkožního vaziva.

U pacientů dorostového věku (15 až 18 let) bylo dispenzarizováno 251 tisíc onemocnění či vad, tedy 483 onemocnění na 1 000 registrovaných pacientů daného věku (475 v roce 2007). Na prvních dvou místech bylo pořadí důvodů dispenzarizace stejné jako u dětí. Na třetím místě v počtu dispenzarizovaných na 1 000 registrovaných pacientů byly nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek.

Alarmující je vývoj počtu dětí a dorostových pacientů dispenzarizovaných pro diagnózu E66–E68 obezita, hyperalimentace a její následky. Od roku 1996 se jejich absolutní počet více než zdvojnásobil (10,4 tisíce versus 24,5 tisíce dětí a 6,1 tisíce versus 16,2 tisíce dorostu), v přepočtu na 1 000 registrovaných pacientů daného věku je tento nárůst ještě větší (u dětí 5,5 v roce 1996 proti 17,0 v roce 2008, respektive 8,8 proti 31,1 u dorostu).

Kromě praktických lékařů pro děti a dorost zajišťovalo v roce 2008 činnost oboru také 163,9 pediatriů specialistů a dorostových lékařů, jedná se o přepočtené počty (úvazky) včetně smluvních pracovníků. Průměrný roční přepočtený počet těchto lékařů byl 160,5. Tito lékaři provedli 679 tisíc ošetření a léčili 371 tisíc pacientů.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

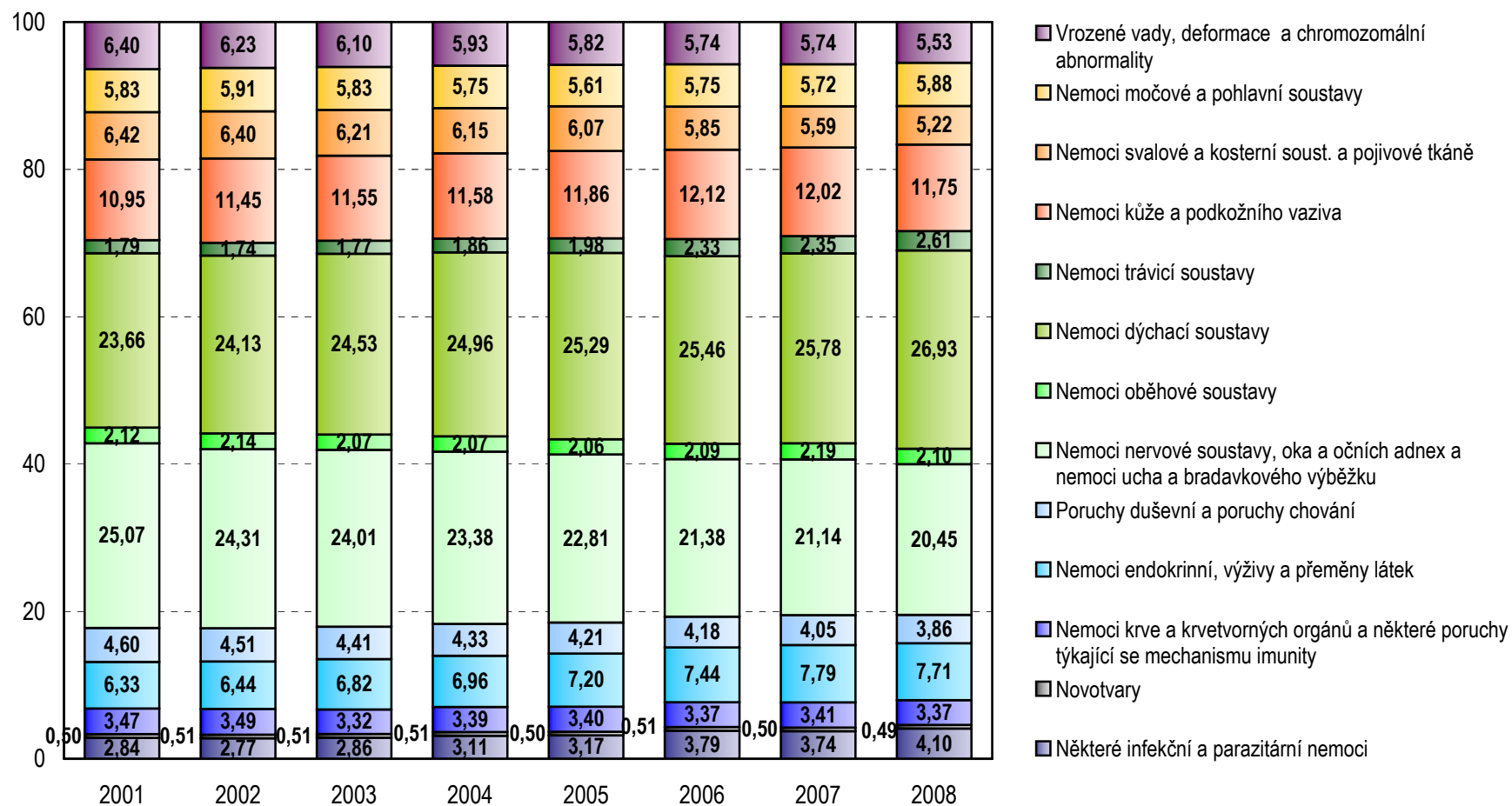
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dětí na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 0–14 let v roce 2008

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dětí (0–14 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	14,8	11,2	15,2	8,1	26,0	14,2	11,0	16,4	11,0	7,7	30,0	10,8	5,6	12,5	14,3
II.	Novotvary	1,7	2,4	2,0	1,7	1,5	1,7	1,4	1,7	1,2	2,2	1,8	1,0	1,7	1,1	1,7
III.	Nemoci krve a krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	18,8	12,0	15,7	16,2	15,4	13,5	7,1	6,2	4,9	11,7	14,9	9,8	6,1	7,2	11,7
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	24,4	25,3	30,3	29,8	39,5	27,0	34,4	29,8	30,3	30,4	24,6	24,6	24,8	21,0	26,8
	z toho: diabetes mellitus	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,2	1,5	1,3	1,5	1,6	1,5	1,4	1,3
	obezita, hyperalimenace a její následky	16,3	15,6	21,5	19,9	25,1	17,9	17,5	20,3	18,1	19,7	16,2	14,9	13,6	13,0	17,0
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	10,1	13,2	14,0	12,3	14,7	21,4	12,1	15,4	11,7	10,3	12,9	13,7	11,9	13,3	13,4
	z toho: mentální anorexie	0,3	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3	0,2
	mentální retardace	5,0	7,0	6,7	5,7	6,7	10,1	6,8	6,5	7,4	5,6	5,6	7,1	7,2	6,1	6,6
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	44,5	64,4	68,1	66,2	80,1	74,3	60,1	89,5	72,5	75,4	76,4	96,6	62,8	78,2	71,1
	z toho: epilepsie	4,2	5,7	6,6	5,2	7,1	6,4	5,6	5,9	6,6	5,5	5,9	6,6	5,6	6,1	5,8
	dětská mozková obrna	3,2	4,1	5,3	2,9	4,7	4,8	5,6	6,2	4,5	3,5	3,9	4,2	4,5	5,8	4,5
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	22,4	38,3	39,7	40,2	44,0	43,4	34,1	52,8	44,4	49,7	43,2	67,0	40,7	42,2	41,9
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	2,5	2,7	2,8	2,3	3,7	3,4	3,7	3,3	2,1	2,6	3,1	3,1	2,6	3,0	2,9
IX.	Nemoci oběhové soustavy	7,4	8,3	5,9	7,0	5,8	12,6	9,3	5,7	4,9	6,5	7,5	5,1	6,4	6,4	7,3
	z toho: juvenilní hypertenze	1,2	1,6	1,3	1,1	1,2	2,4	1,5	0,9	0,7	1,4	1,0	0,8	1,3	1,4	1,3
X.	Nemoci dýchací soustavy	100,1	79,8	96,4	84,4	154,8	92,8	82,9	116,4	93,6	93,2	109,9	84,9	51,7	92,2	93,6
	z toho: astma	42,0	32,9	39,6	34,9	53,4	32,9	40,5	58,5	43,1	44,2	30,2	44,3	26,5	42,8	39,2
XI.	Nemoci trávicí soustavy	9,0	6,9	9,4	6,9	19,6	9,4	8,0	9,6	4,5	7,2	15,2	6,7	5,7	9,6	9,1
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	45,9	37,4	53,7	41,4	59,6	38,1	36,7	44,2	40,2	45,4	44,1	40,4	29,3	31,5	40,9
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	13,7	12,0	21,8	16,2	19,8	17,5	18,2	28,5	31,9	14,6	16,2	24,1	14,9	17,6	18,2
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	16,5	20,0	21,4	16,4	20,0	18,9	26,9	28,6	19,2	19,9	21,4	17,0	22,1	21,5	20,5
	z toho: infekce močové soustavy	11,4	13,3	14,9	12,5	11,6	12,1	20,4	15,9	14,1	14,3	14,0	10,3	14,4	14,2	13,6
XVII.	Vrozené vady, deformace	16,0	21,0	18,8	24,0	23,7	26,2	16,1	21,3	19,6	17,6	15,7	17,0	19,9	17,3	19,2
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	7,5	8,4	6,5	12,3	11,4	14,9	6,0	6,1	6,8	6,3	6,3	5,9	8,5	7,2	8,1
	vrozené deformity kyčle	3,2	4,3	4,3	3,2	3,4	2,8	2,1	3,4	5,8	2,3	1,9	3,1	3,2	2,6	3,2
Celkem zjištěných nemocí a vad		323,0	313,9	372,8	330,6	480,4	367,7	324,4	413,4	345,5	342,1	390,7	351,6	263,1	329,5	347,8

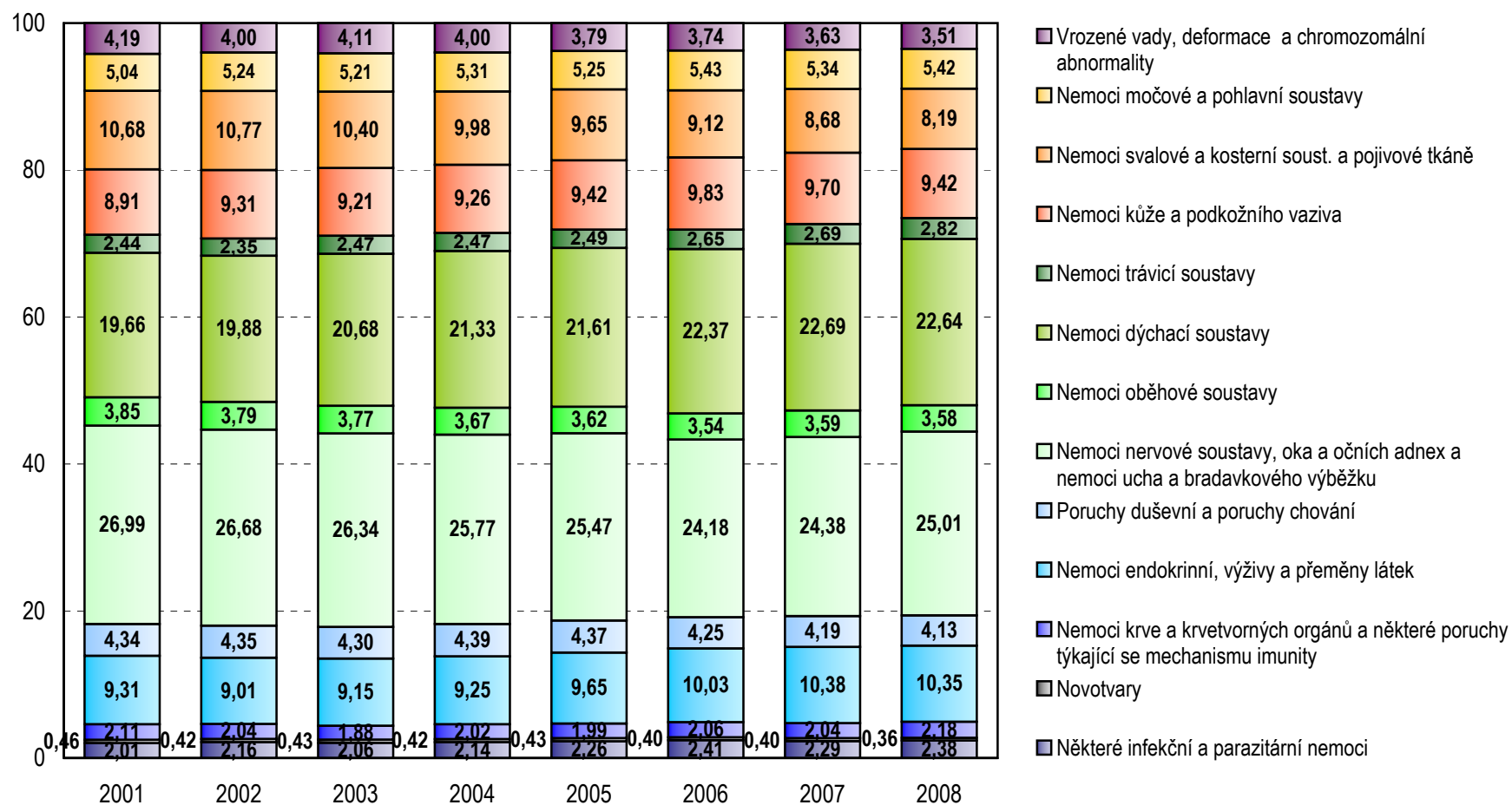
Počet dispenzarizovaných onemocnění u dorostu na 1 000 registrovaných pacientů ve věku 15–18 let v roce 2008

Druh onemocnění		Dispenzarizovaná onemocnění u dorostu (15–18 let) na 1 000 registrovaných pacientů pro vybranou diagnózu														
		PHA	STČ	JHČ	PLZ	KAR	UST	LIB	HRA	PAR	VYS	JHM	OLO	ZLI	MSK	ČR
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	8,1	7,3	16,5	6,5	15,6	9,9	8,9	15,3	12,2	7,8	26,5	9,3	5,0	10,9	11,5
II.	Novotvary	1,5	2,0	1,4	2,3	1,0	2,2	1,7	1,9	1,7	2,2	1,6	1,5	1,7	1,5	1,7
III.	Nemoci krve a krevtovorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	15,2	9,4	11,9	15,1	6,4	11,8	9,1	5,4	3,9	16,4	16,2	10,3	4,7	6,9	10,5
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	50,7	39,2	46,8	50,9	70,3	52,7	64,5	57,2	59,5	52,2	50,0	62,5	44,5	39,1	50,0
	z toho: diabetes mellitus	1,9	1,9	1,7	2,1	2,0	2,3	2,6	3,0	2,0	2,5	2,6	2,4	2,2	2,6	2,3
	obezita, hyperalimenace a její následky	34,2	23,0	34,0	35,1	45,3	35,3	37,7	37,3	34,1	36,6	32,0	26,2	26,6	23,9	31,1
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	15,9	15,7	19,3	17,4	18,7	35,5	21,2	19,8	16,8	16,7	23,3	21,3	18,1	18,8	19,9
	z toho: mentální anorexie	2,0	1,0	1,7	0,6	1,0	0,9	1,6	1,3	1,0	1,8	1,7	0,9	1,0	0,7	1,2
	mentální retardace	4,6	7,0	7,5	6,6	6,6	17,9	9,2	9,3	8,9	8,3	7,2	8,7	10,7	6,7	8,3
VI.-VIII.	Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex a nemoci ucha a bradavkového výběžku	75,7	91,7	85,2	115,4	108,8	132,3	89,1	169,2	128,7	126,7	207,3	134,8	102,0	123,0	120,8
	z toho: epilepsie	5,6	7,0	7,0	6,1	8,8	10,3	8,2	10,0	8,7	6,8	7,4	7,0	7,7	8,1	7,6
	dětská mozková obrna	3,2	4,2	4,7	2,9	3,1	7,2	6,2	8,6	5,0	4,6	4,0	4,7	4,8	7,0	5,1
	poruchy vidění, slabozrakost, slepota	49,8	61,7	59,7	71,2	66,5	85,7	57,1	112,0	87,2	84,1	85,7	99,5	67,6	72,7	74,2
	poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	3,4	2,9	3,6	2,9	3,2	5,6	4,0	5,0	2,7	3,6	4,8	3,9	3,9	4,4	3,9
IX.	Nemoci oběhové soustavy	17,2	17,3	13,4	18,6	15,9	28,9	21,4	18,0	12,7	19,7	16,4	10,3	14,0	16,9	17,3
	z toho: juvenilní hypertenze	10,6	10,4	7,5	12,8	9,1	16,4	12,2	12,2	8,1	12,8	8,0	6,2	8,1	9,6	10,2
X.	Nemoci dýchací soustavy	109,7	90,6	106,3	99,8	185,2	120,9	99,0	159,5	107,6	114,1	125,1	98,6	62,2	104,9	109,3
	z toho: astma	56,0	39,3	51,9	43,6	71,5	53,6	50,5	83,6	53,7	58,7	43,7	48,1	29,9	48,0	50,2
XI.	Nemoci trávicí soustavy	13,3	10,6	14,9	10,8	20,5	19,8	16,8	14,7	7,1	11,0	18,1	10,4	10,2	13,6	13,6
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	53,6	35,6	65,3	44,0	61,8	43,9	51,3	54,4	39,0	48,9	51,3	38,9	34,0	36,0	45,5
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soust. a pojivové tkáně	36,0	26,1	46,1	40,9	37,9	41,3	37,9	70,6	64,0	33,8	35,6	43,0	31,9	37,5	39,6
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	24,5	22,7	30,1	21,9	24,9	24,7	37,4	35,0	25,5	23,5	30,8	19,6	21,6	28,1	26,2
	z toho: infekce močové soustavy	17,4	14,1	22,0	15,9	16,3	15,5	29,1	23,7	17,6	16,1	22,5	13,1	13,4	18,8	18,0
XVII.	Vrozené vady, deformace	13,7	16,3	14,6	22,9	16,2	24,1	17,5	20,6	19,4	17,4	15,9	13,9	17,7	14,3	16,9
	z toho: vrozené vady oběhové soustavy	6,7	6,1	4,4	9,5	8,8	12,0	5,6	5,2	7,1	5,6	6,1	3,7	6,8	5,4	6,5
	vrozené deformity kyčle	2,2	3,1	2,6	3,9	1,3	2,2	2,4	2,7	4,8	1,8	1,6	3,4	3,2	2,2	2,6
Celkem zjištěných nemocí a vad		435,0	384,6	471,6	466,6	583,4	548,3	475,7	641,6	498,2	490,5	618,0	474,3	367,7	451,4	482,9

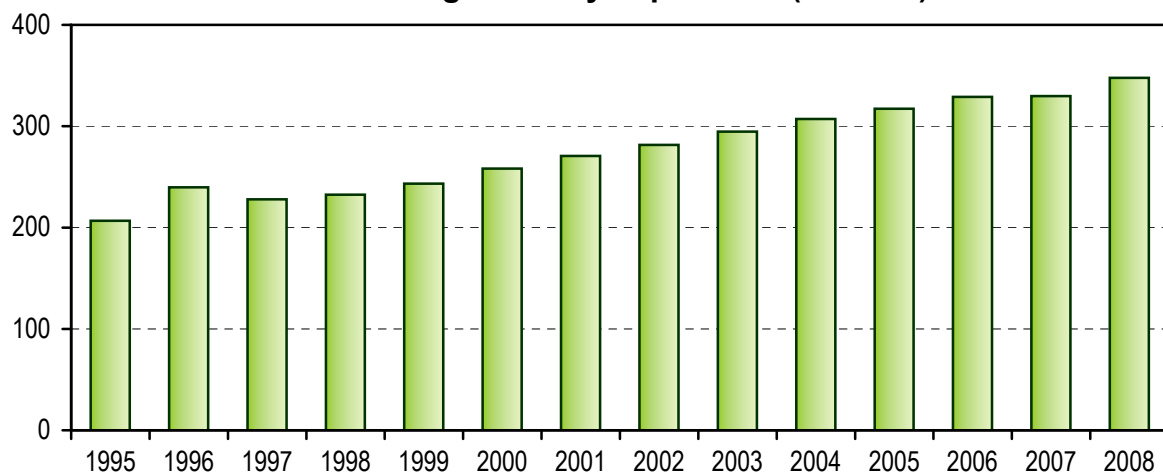
Vývoj struktury dispenzarizovaných onemocnění u dětí, v %

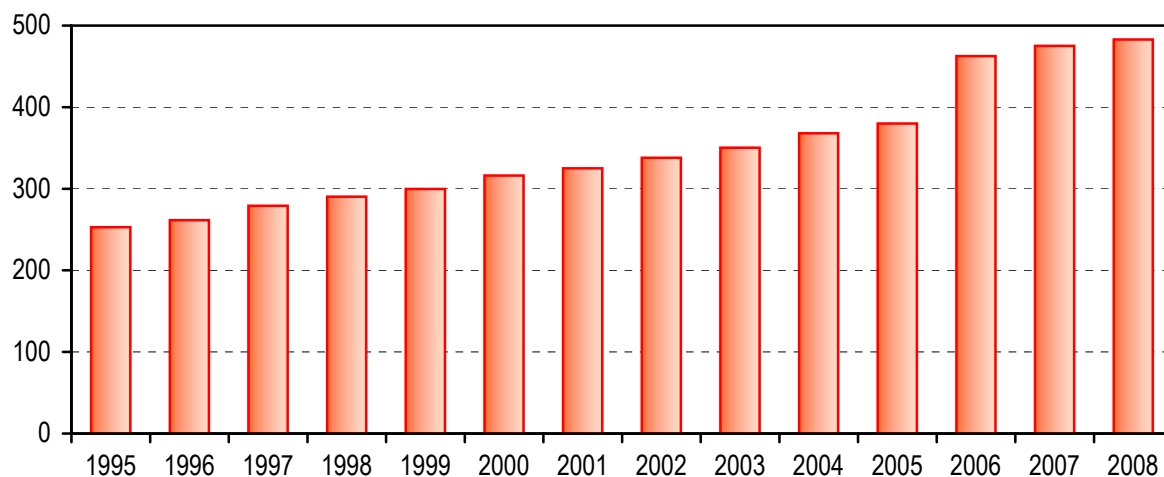
Vývoj struktury dispenzarizovaných onemocnění u dorostu, v %

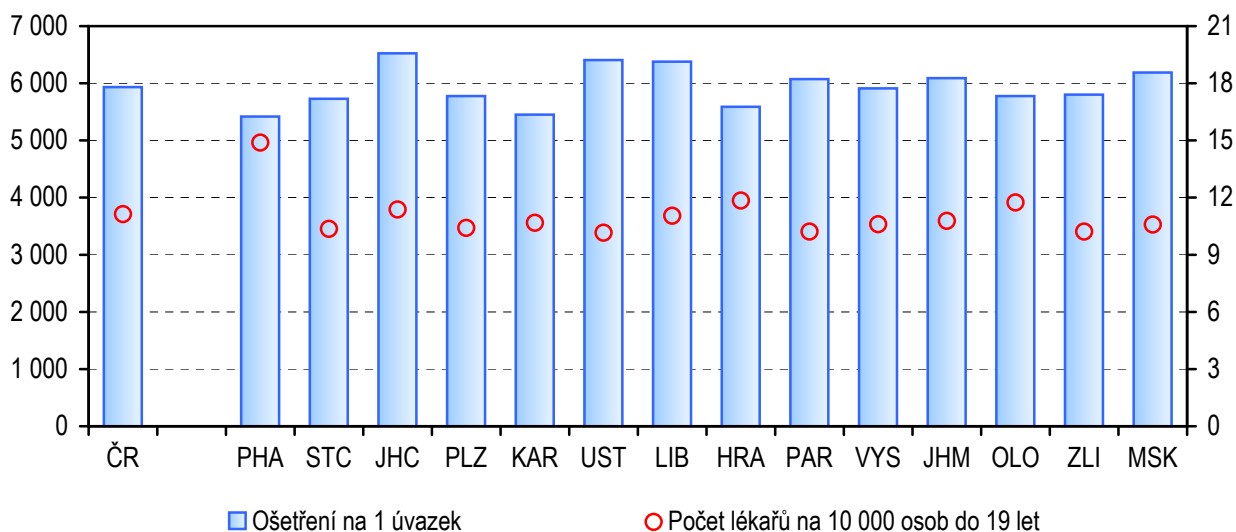
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad
na 1 000 registrovaných pacientů (0–14 let)**

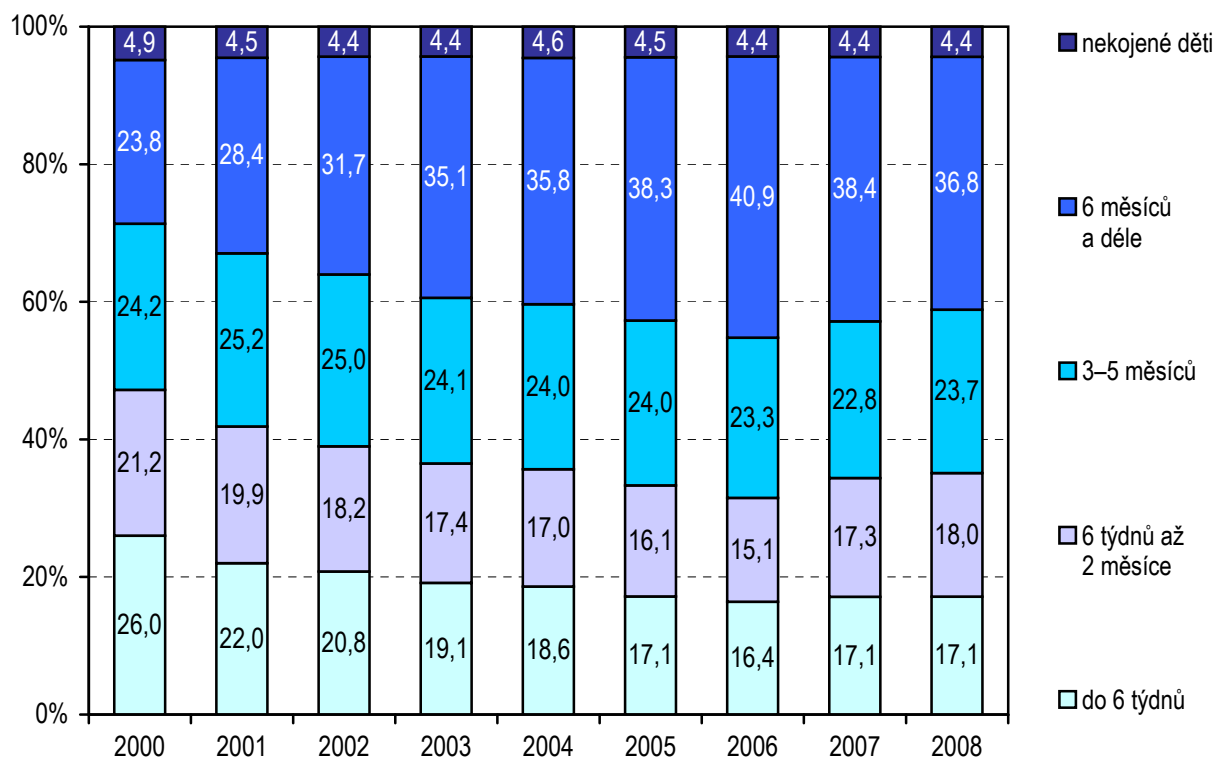
**Vývoj zjištěných onemocnění a vad
na 1 000 registrovaných pacientů (15–18 let)**

**Počet ošetření na 1 průměrný roční úvazek
a počet lékařů na 10 000 osob do 19 let, v roce 2008**

Vývoj struktury dětí podle délky kojení

Vývoj počtu alergiků na 1 000 registrovaných pacientů daného věku

